

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 21. lokakuuta 2020
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2018/0089(COD)

9573/20
ADD 1

CONSOM 114
MI 232
ENT 79
JUSTCIV 71
DENLEG 45
CODEC 626

EHDOTUS NEUVOSTON PERUSTELUIKSI

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIN antamiseksi kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavista edustajakanteista ja direktiivin 2009/22/EY kumoamisesta

– Ehdotus neuvoston perusteluiksi

I JOHDANTO

Komissio toimitti 12. huhtikuuta 2018 neuvostolle edellä mainitun ehdotuksen¹, joka perustuu SEUT 114 artiklaan, sekä tiedoksiannon "Kuluttajat vahvempaan asemaan" ja toisen ehdotuksen direktiiviksi kuluttajansuojasääntöjen nykyaikaistamisesta² (hyväksytty vuonna 2019).

Tällä ehdotuksella uudenaikaistetaan ja korvataan kieltokannedirektiivi³ säätämällä hyvitystoimenpiteistä ja kieltokanteista tapauksissa, joissa unionin oikeuden rikkominen vaikuttaa kuluttajaryhmään.

Talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa⁴ 20. syyskuuta 2018. Euroopan alueiden komitea antoi lausuntonsa⁵ 10. lokakuuta 2018.

Euroopan parlamentti (EP) vahvisti ensimmäisen käsittelyn kantansa maaliskuussa 2019⁶ tehden komission ehdotukseen 108 tarkistusta. Vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Geoffroy DIDIER (EPP, FR) nimitettiin uudelleen esittelijäksi. Ehdotuksesta vastuussa oleva oikeudellisten asioiden valiokunta päätti 9. tammikuuta 2020 aloittaa neuvoston kanssa neuvottelut Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannan perusteella.

Kuluttajansuoja- ja kuluttajavalistustyöryhmä aloitti ehdotuksen tarkastelun huhtikuussa 2018. Komission vaikutustenarviointia tarkasteltiin ensimmäisessä tätä asiaa koskevassa työryhmässä. Tarkastelussa ilmeni, että valtuuskunnat olivat laajalti tyytyväisiä komission vaikutustenarvioinnissaan soveltamiin menetelmiin ja kriteereihin.

Neuvosto muodosti istunnossaan (kilpailukyky) 28. marraskuuta 2019 yleisnäkemyksen⁷, jossa puheenjohtajavaltio valtuutetaan neuvottelemaan Euroopan parlamentin kanssa.

¹ Asiakirjat 7877/18 + ADD 1–5.

² Direktiivi (EU) 2019/2161 neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 98/6/EY, 2005/29/EY sekä 2011/83/EU muuttamisesta unionin kuluttajansuojasääntöjen täytäntöönpanon valvonnan parantamisen ja nykyaikaistamisen osalta (EUVL L 328, 18.12.2019, s. 7).

³ Direktiivi 2009/22/EY kuluttajien etujen suojaamista tarkoittavista kieltokanteista (EUVL L 110, 1.5.2009).

⁴ EUVL C 440, 6.12.2018, s. 66.

⁵ EUVL C 461, 21.12.2018, s. 232.

⁶ Asiak. 7714/19.

⁷ Asiak. 14210/19 + ADD 1.

Kolme epävirallista kolmikantaneuvottelua järjestettiin 14. tammikuuta, 2. maaliskuuta ja 22. kesäkuuta 2020. Viimeisessä kolmikantaneuvottelussa lainsäätäjät pääsivät alustavaan yhteisymmärrykseen kokonaiskompromissipaketista.

Yleisnäkemyksen muodostamisen jälkeen puheenjohtajavaltio tiedotti pysyvien edustajien komitealle neuvottelujen edistymisestä 15. tammikuuta, 26. helmikuuta, 4. maaliskuuta sekä 17. ja 24. kesäkuuta 2020. Tarkasteltuaan lopullista kompromissitekstiä yhteisymmärrykseen pääsemiseksi pysyvien edustajien komitea vahvisti 30. kesäkuuta 2020, että lainsäätäjät pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen⁸ 22. kesäkuuta 2020.

Euroopan parlamentin oikeudellisten asioiden valiokunta hyväksyi tekstin 7. heinäkuuta 2020. Samana päivänä oikeudellisten asioiden valiokunnan puheenjohtaja lähetti pysyvien edustajien komitean puheenjohtajalle kirjeen, jossa hän ilmaisi, että molempien toimielinten lingvistijuristien tarkastettua tekstin hän suosittelee oikeudellisten asioiden valiokunnalle ja täysistunnolle, että ensimmäisessä käsittelyssä vahvistettu neuvoston kanta hyväksytään tarkistuksitta toisessa käsittelyssä.

Tällä perusteella 22. heinäkuuta 2020 pysyvien edustajien komitea kehotti neuvostoa vahvistamaan poliittisen yhteisymmärryksen⁹, joka muodostettiin 21. syyskuuta 2020 neuvostossa (maatalous ja kalastus).

II TAVOITE

Tällä direktiivillä pyritään vahvistamaan kuluttajien ja yritysten luottamusta sisämarkkinoihin varmistamalla oikeudenmukaisempi kilpailu ja parantamalla unionin oikeuden tehokasta täytäntöönpanoa kuluttajansuojan alalla. Erityisesti ehdotuksella mahdollistetaan, että jäsenvaltioiden nimeämät oikeutetut yksiköt voivat nostaa sekä kielto- että hyvitystoimenpiteitä koskevia edustajakanteita tapauksissa, joissa unionin oikeuden rikkominen vaikuttaa kuluttajaryhmään. Ehdotus korvaa voimassa olevan kieltokannedirektiivin ja vastaa tarpeeseen käsitellä kollektiivisia oikeussuojakeinoja horisontaalisesti. Tämän EU:n toimintamallin olisi pohjaututtava yhteisiin periaatteisiin, joissa kunnioitetaan kansallisia oikeudellisia perinteitä ja annetaan takeet mahdollisen oikeuksien väärinkäytön varalta.

⁸ Asiak. 9059/20.

⁹ Asiak. 9592/20 + COR 1 + ADD 1.

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ERITTELY

1. Kohde ja soveltamisala (1 ja 2 artikla sekä liite I)

Selvennetään direktiivin kohdetta, johon kuuluu sen varmistaminen, että kuluttajan yhteisiä etuja suojaavat edustajakanteet ovat käytettävissä kaikissa jäsenvaltioissa, sekä direktiivin suhdetta kansainvälistä yksityisoikeutta koskeviin sääntöihin. Neuvosto kannatti Euroopan parlamentin ehdottamia takeita siitä, että direktiivin ei pitäisi olla perusteena kuluttajansuojan heikentämiselle liitteessä I lueteltujen säädösten soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Luettelo päivitettiin, ja se kattaa useita eri aloja, kuten rahoituspalvelut, matkustus ja matkailu, energia, terveydenhuolto, televiestintä ja tietosuojat.

2. Ero kotimaisten ja rajat ylittävien toimien välillä (4 ja 6 artikla sekä vastaavat määritelmät 3 artiklassa)

Neuvosto katsoi, että on tärkeää ottaa käyttöön tiukemmat yhteiset kriteerit, joiden nojalla nimetään oikeutetut yksiköt rajat ylittäviä toimia varten, ja varmistaa näiden yksiköiden vastavuoroinen tunnustaminen. Euroopan parlamentin ehdotusten mukaisesti oikeutettujen yksiköiden nimeämistä kotimaisiin toimiin koskevien kriteerien on oltava yhdenmukaisia direktiivin tavoitteiden kanssa.

3. Edustajakanteiden rahoitus (4 ja 10 artikla)

Euroopan parlamenttia huolestutti oikeutettujen yksiköiden rahoituksen läpinäkyvyys, ja lisäksi se halusi vahvistaa eturistiriitojen ehkäisemistä koskevia sääntöjä. Tämän seurauksena ehdotettiin muutoksia, jotka koskivat yksityiskohtaisempia nimeämiskriteerejä ja kolmansien osapuolien hyvitystoimiin antamaa rahoitusta. Neuvosto hyväksyi nämä muutokset. Näin ollen jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei eturistiriitoja esiinny ja ettei kolmansien osapuolien rahoitus vie edustajakanteita eri suuntaan kuin mitä kuluttajien yhteisten etujen suojelu edellyttää. Jos on olemassa perusteltu epäily, oikeutettua yksikköä voidaan vaatia toimittamaan tuomioistuimelle tai hallintoviranomaiselle erittely saamastaan rahoituksesta.

4. Edustajakanteiden toimintaperiaate (7, 8, 9 ja 12 artikla)

Neuvostolle oli tärkeää selventää edelleen sitä, miten edustajakanteet toimivat, lisäämällä ehdotukseen erillinen artikla kieltotoimenpiteistä. Tarkoituksena on helpottaa direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamista. Euroopan parlamentti korosti häviäjä maksaa -periaatteen tärkeyttä perusteettomien oikeudenkäyntien estämisessä. Näistä syistä ehdotukseen tehtiin useita muutoksia ja selvennyksiä, joista yhdellä poistetaan vaatimus kieltomääräystä koskevasta lainvoimaisesta ennakkopäätöksestä ennen kuin hyvitystoimenpiteet voidaan käynnistää.

5. Edustajakanteita koskeva tiedottaminen (13 artikla)

Euroopan parlamentti katsoi, että kuluttajille suunnatusta edustajakanteita koskevasta tiedottamisesta annettuja säännöksiä olisi vahvistettava. Neuvosto tuki tätä tavoitetta ja katsoi, että se olisi toteutettava oikeasuhteisella tavalla. Kyseisiä säännöksiä mukautettiin vastaavasti.

6. Oikeutetuille yksiköille annettava tuki (20 artikla)

Euroopan parlamentille oli erityisen tärkeää vahvistaa ja tarkentaa oikeutetuille yksiköille annettavaa tukea koskevia säännöksiä. Neuvosto oli samaa mieltä siitä, että jäsenvaltioiden olisi toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kustannukset eivät estä oikeutettuja yksiköitä hakemasta kielto- tai hyvitystoimenpiteitä.

7. Euroopan oikeusasiamies (23 artiklan 3 kohta)

Euroopan parlamentin pyynnön mukaisesti tekstissä edellytetään, että komissio arvioi, voitaisiinko rajat ylittäviä edustajakanteita käsitellä parhaiten unionin tasolla perustamalla Euroopan oikeusasiamies kielto- ja hyvitystoimenpiteitä koskevia edustajakanteita varten.

8. Määräajat direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltamiselle sekä siirtymäsäännökset (22 ja 24 artikla)

Ehdotuksen monitahoisuuden huomioon ottamiseksi erityisesti niiden jäsenvaltioiden kannalta, joilla ei ole edustajakanteita koskevaa järjestelmää, neuvoston mielestä oli tärkeää antaa jäsenvaltioille lisää aikaa direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä (24 kuukautta) ja sen soveltamiselle (30 kuukautta).

IV PÄÄTELMÄ

Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin välillä käydyissä neuvotteluissa komission avustuksella aikaansaatu oikeudenmukainen ja tasapainoinen kompromissi. EU:n tason kollektiivisista oikeussuojakeinoista käytyjen pitkien keskustelujen jälkeen kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien käytössä on vihdoinkin EU:n laajuinen kehys, joka parantaa kuluttajansuojasääntöjen noudattamista ja tasavertaistaa yritysten toimintaedellytyksiä.
